

3. Офіційний вебсайт Володимир-Волинської міської ради: URL: <http://volodymyrrada.gov.ua/> (дата звернення: 20.10.2020).

Семирко Володимир Богданович
Заступник начальника відділу освіти Байковецької сільської ради
Шафран Володимир Богданович
Головний спеціаліст відділу освіти Байковецької сільської ради

ПРОБЛЕМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ РЕФОРМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЛАДИ

На сьогоднішній день в Україні триває реформа місцевого самоврядування та територіальної організації влади. З метою створення відповідних умов її проведення, за останні роки було напрацьовано значну нормативно-правову базу. Однак, прагматичність задекларованих норм нерідко наштовхується на певне стримування процесу об'єднання територіальних громад, необґрунтоване та незрозуміле «очікування» з боку окремих сільських та районних рад. Це проявилось в суперечностях при виконанні Перспективного плану об'єднання територіальних громад через неоднозначні позиції суб'єктів цього процесу [1, с. 128].

Значним негативом для проведення реформи є вкрай несприятлива ситуація в регіонах, що на думку О. Титаренка спричинена: різким зростанням трудової міграції з проблемних та депресивних територій; низькою активністю громадськості у процесах демократизації суспільства, вирішенні фінансово-економічних, соціальних, екологічних і культурних проблем усталеного розвитку сільських територіальних громад; суттєвим посиленням у містах обласного значення концентрації виробничих, фінансових, людських та інших видів ресурсів за рахунок периферії; загрозою дезінтеграції єдиного економічного простору України, зростанням тенденцій до замикання регіональних економік, падіння рівня і якості життя населення тощо [2]. Це та

низка інших факторів посприяли різкому скороченню населення сіл та селищ України. Так, тільки впродовж 1990–2016 рр. скорочення кількості сільського населення перевищило 4,9 млн. осіб і становило 25 % унаслідок депопуляції та міграції [3]. Тому при збереженні цієї тенденції, окремі сільські населені пункти можуть зникнути.

Разом з тим, під час об'єднання територіальних громад виникла низка проблемних питань, а саме: процес створення об'єднаних територіальних громад переважно не має підтримки, а подекуди стикається зі спротивом з боку районних адміністрацій, місцевих рад та місцевих еліт; відсутнє належне кадрове забезпечення органів місцевого самоврядування об'єднаних територіальних громад, спостерігається недостатність кваліфікації службовців місцевого самоврядування для виконання нових функцій; потребує опрацювання питання запровадження механізмів контролю за законністю рішень органів місцевого самоврядування та якістю надання населенню адміністративних та соціальних послуг тощо [4, с. 14-16].

Поряд із цим невирішеною до кінця є ще питання щодо утворення ОТГ на базі міст обласного значення. Також не зовсім враховано дворівневу структуру ОТГ – на базовому рівні, зокрема, потребує удосконалення правового регулювання статусу старости села, селища шляхом законодавчого визначення кола його основних повноважень та розповсюдження цих повноважень на територію відповідного старостинського округу в ОТГ [5].

Разом із цим, в процесі реформи стало помітно, що негайного упорядкування потребує районний рівень, адже створення однієї громади в межах району зводить нанівець існування районної ради та різко знижує необхідність функціонування районної державної адміністрації. Влада вбачає вирішення цього питання в межах конституційного поля держави. Йдеться про прийняття парламентом рішення про зміну адміністративно-територіального устрою районного рівня на території всієї країни або на території окремих областей. Також розглядається питання щодо ліквідації окремих районів, де усі

територіальні громади об'єдналися в одну ОТГ, або створення одного району на базі двох – трьох [6].

Слід зауважити, що великі громади (у форматі: район – ОТГ), на наш погляд, не будуть ефективними. Адже, по-перше, йдеться про значну територію з відносно малою чисельністю населення (сьогодні українські села, особливо віддалені стали малочисельними). В таких громадах на основі ще радянської інфраструктури буде важко надавати адміністративні послуги населенню через віддаленість від центру, рятувальні служби не зможуть за належний час дістатися до окремих населених пунктів і саме головне – видатки місцевого бюджету будуть розподілятися за залишковим принципом щодо околиць такої ОТГ.

По-друге, до складу великих ОТГ входитиме значно більша кількість старостинських округів – колишніх сільрад, керівники яких не будуть головними розпорядниками коштів. Все це істотно нагадуватиме колишній район, де всі старостинські округи також будуть потребувати дотації вирівнювання від ОТГ. Створюючи такі громади, ми повертаємося до стрімкого, але непродуманого виконання реформи, де ефективним може бути швидше адміністративно-командне управління, а не демократичне урядування. Це супроводжується значною територією та віддаленістю окремих населених пунктів від адміністративного центру громади. Проти надто великих ОТГ виступає сама громадськість окремих регіонів. Наприклад, населення Дніпропетровської області, де за результатами громадських обговорень було внесено зміни до Перспективного плану об'єднання ОТГ та збільшено їх кількість від 53 до більше 80 [7, с. 57-58]. В свою чергу такий стан речей свідчить про низький рівень залучення жителів територіальних громад до участі в реформі місцевого самоврядування.

Як вважає експерт Офісу реформ А. Фітьо, через різне бачення процесів об'єднання, впровадження реформи є складним і довготривалим. Люди бояться, що якщо з їхнього села заберуть школу чи сільраду, то й саме село незабаром

зникне. На думку експерта, проблемним просування реформи є також з приводу небажання місцевих очільників втрачати владу [8].

Українським законодавством визначено ту ОТГ спроможною, що створена навколо центру, визначеного Перспективним планом територіальних громад, і в ній повинно проживати не менше половини мешканців від кількості, передбаченої Перспективним планом [9, с. 6].

Сьогодні незважаючи на те, що розпочався процес передачі земель за межами населених пунктів у розпорядження територіальних громад, є проблеми в податковій сфері. Крім того, надмірна фінансова залежність територіальних громад від міжбюджетних трансфертів перетворює останні на інструмент неофіційного тиску центральних органів управління на громади для стимулювання їх об'єднання, трансформуючи так зване «добровільне об'єднання територіальних громад» в процесі адміністративно-територіальної реформи на примусове [10, с. 6].

Окрім того, що пленарні засідання рад відповідно до діючого законодавства є публічними, національні традиції врядування передбачають залучення представників інших громад з метою обізнаності у справах сусідніх громад, запозичення досвіду тощо.

Значну увагу в законодавстві слід також приділити статутам, що на сьогоднішній день в неповній мірі відображають специфіку та умови функціонування ОТГ.

Впорядкування та приведення у відповідність до чинного законодавства зазначених проблемних аспектів впровадження реформи місцевого самоврядування забезпечить удосконалення місцевого самоврядування через здатність громад до самостійного улаштування організаційно-правових форм своєї діяльності з урахування місцевих особливостей та традицій. Це допоможе вчасно і професійно забезпечити надання адміністративних послуг населенню і створить безпечне та комфортне середовище проживання громадян.

Список використаних джерел:

1. Віліжінський В. М. Врахування національних традицій врядування як одна із необхідних умов успішної реалізації реформи місцевого самоврядування в Україні на сучасному етапі. Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. праць. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2018. № 1 (73). С. 127–132.
2. Титаренко О. М. Децентралізація як чинник розвитку сільських територіальних громад в Україні. Державне управління: удосконалення та розвиток: електрон. наук. фахове вид. 2016. № 1, URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=972>.
3. Титаренко О. М. Соціально-демографічні аспекти розвитку сільських територіальних громад. Вісник академії праці, соціальних відносин і туризму. Київ: ФОП Самсон О.М. 2017. URL: https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/1_2017_39-49.pdf.
4. Павлюк А. П. Формування об'єднаних територіальних громад: стан, проблемні питання та шляхи їх вирішення. Інститут стратегічних досліджень: аналітична записка. 2017. URL: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/terutor_gromad-86ead.pdf.
5. Двігун А. О. Трипольська М. І. Законодавче забезпечення впровадження реформи місцевого самоврядування та децентралізації влади: основні досягнення та проблемні аспекти. Інститут стратегічних досліджень. Аналітична записка. 2017. URL: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/samovriaduv-e4ff2.pdf>.
6. Негода В. Продовження процесу добровільного об'єднання громад серед пріоритетів. Офіційний сайт міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. 2017. URL: <http://www.minregion.gov.ua/press/news/prodovzhennya-protsesu-dobrovilnogo-ob-yednannya-gromad-sered-prioritetiv-v-yacheslav-negoda>.
7. Шаров Ю. П. Укрупнення територіальних громад та їх співробітництво: виклики для стратегічного планування. Державне управління:

теорія та практика. 2015. № 2. С. 54–61. URL: http://www.e-patp.academy.gov.ua/2015_2/9.pdf.

8. Фітьо А. Децентралізація: плюси і мінуси. Благодійний фонд «Розвиток громади» 03.08.2015. URL: <http://rozvytok-hromady.com/po-suti-2>.

9. Двігун А. О. Трипольська М. І. Законодавче забезпечення впровадження реформи місцевого самоврядування та децентралізації влади: основні досягнення та проблемні аспекти. Інститут стратегічних досліджень. Аналітична записка. 2017. URL: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/samovriaduv-e4ff2.pdf>.

10. Мокій А. І. Дацко О. І. Напрями забезпечення безпеки розвитку територіальних громад у процесі реформи адміністративно-територіального устрою України: аналітична записка Інститут стратегічних досліджень. 2015. URL: <http://www.niss.gov.ua/catalogue/10/0/2>.

Скобилко Ігор Богданович
Студент 2 курсу ОС «магістр» ННІОТ
Коропецький Максим Михайлович
Студент 2 курсу ОС «магістр» ННІОТ
Науковий керівник: к. е. н., доцент кафедри
фінансів ім. С. І. Юрія Шашкевич О.Л.
Західноукраїнський національний університет

ВПЛИВ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ НА РЕФОРМУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Реформування медицини співпало у часі з процесами децентралізації влади в Україні, що, у свою чергу, викликало чимало питань як у керівників закладів охорони здоров'я, так і в керівників місцевих громад.

Важливою складовою початку проведення реформи системи охорони здоров'я можна вважати ухвалений 19.10.2017 р. проект закону України «Про державні фінансові гарантії надання медичних послуг та лікарських засобів» [1],